Balakandam സർഗം3 ..

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച
അഥ രാജാ ദശരഥഃ ശ്രീമാൻ സത്യപരായണഃ .
അയോധ്യാധിപതിർവീരഃ സർവലോകേഷു വിശ്രുതഃ .. 1..

സോഽനപത്യത്വദുഃഖേന പീഡിതോ ഗുരുമേകദാ .
വസിഷ്ഠം സ്വകുലാചാര്യമഭിവാദ്യേദമബ്രവീത് .. 2..

സ്വാമിൻ പുത്രാഃ കഥം മേ സ്യുഃ സർവലക്ഷണലക്ഷിതാഃ .
പുത്രഹീനസ്യ മേ രാജ്യം സർവം ദുഃഖായ കല്പതേ .. 3..

തതോഽബ്രവീദ്വസിഷ്ഠസ്തം ഭവിഷ്യന്തി സുതാസ്തവ .
ചത്വാരഃ സത്ത്വസമ്പന്നാ ലോകപാലാ ഇവാപരാഃ .. 4..

ശാന്താഭർതാരമാനീയ ഋഷ്യശൃംഗം തപോധനം .
അസ്മാഭിഃ സഹിതഃ പുത്രകാമേഷ്ടിം ശീഘ്രമാചര .. 5..

തഥേതി മുനിമാനീയ മന്ത്രിഭിഃ സഹിതഃ ശുചിഃ .
യജ്ഞകർമ സമാരേഭേ മുനിഭിർവീതകല്മഷൈഃ .. 6..

ശ്രദ്ധയാ ഹൂയമാനേഽഗ്നൗ തപ്തജാംബൂനദപ്രഭഃ .
പായസം സ്വർണപാത്രസ്ഥം ഗൃഹീത്വോവാച ഹവ്യവാട് .. 7..

ഗൃഹാണ പായസം ദിവ്യം പുത്രീയം ദേവനിർമിതം .
ലപ്സ്യസേ പരമാത്മാനം പുത്രത്വേന ന സംശയഃ .. 8..

ഇത്യുക്ത്വാ പായസം ദത്ത്വാ രാജ്ഞേ സോഽന്തർദധേഽനലഃ .
വവന്ദേ മുനിശാർദൂലൗ രാജാ ലബ്ധമനോരഥഃ .. 9..

വസിഷ്ഠഋഷ്യശൃംഗാഭ്യാമനുജ്ഞാതോ ദദൗ ഹവിഃ .
കൗസല്യായൈ സകൈകേയ്യൈ അർധമർധം പ്രയത്നതഃ .. 10..

തതഃ സുമിത്രാ സമ്പ്രാപ്താ ജഗൃധ്നുഃ പൗത്രികം ചരും .
കൗസല്യാ തു സ്വഭാഗാർധം ദദൗ തസ്യൈ മുദാന്വിതാ .. 11..

കൈകേയീ ച സ്വഭാഗാർധം ദദൗ പ്രീതിസമന്വിതാ .
ഉപഭുജ്യ ചരും സർവാഃ സ്ത്രിയോ ഗർഭസമന്വിതാഃ .. 12..

ദേവതാ ഇവ രേജുസ്താഃ സ്വഭാസാ രാജമന്ദിരേ .
ദശമേ മാസി കൗസല്യാ സുഷുവേ പുത്രമദ്ഭുതം .. 13..

മധുമാസേ സിതേ പക്ഷേ നവമ്യാം കർകടേ ശുഭേ .
പുനർവസ്വർ+ക്ഷസഹിതേ ഉച്ചസ്ഥേ ഗ്രഹപഞ്ചകേ .. 14..

മേഷം പൂഷണി സമ്പ്രാപ്തേ പുഷ്പവൃഷ്ടിസമാകുലേ .
ആവിരാസീജ്ജഗന്നാഥഃ പരമാത്മാ സനാതനഃ .. 15..

നീലോത്പലദലശ്യാമഃ പീതവാസാശ്ചതുർഭുജഃ .
ജലജാരുണനേത്രാന്തഃ സ്ഫുരത്കുണ്ഡലമണ്ഡിതഃ .. 16..

സഹസ്രാർകപ്രതീകാശഃ കിരീടീ കുഞ്ചിതാലകഃ .
ശംഖചക്രഗദാപദ്മവനമാലാവിരാജിതഃ .. 17..

അനുഗ്രഹാഖ്യഹൃത്സ്ഥേന്ദുസൂചകസ്മിതചന്ദ്രികഃ .
കരുണാരസസമ്പൂർണവിശാലോത്പലലോചനഃ .
ശ്രീവത്സഹാരകേയൂരനൂപുരാദിവിഭൂഷണഃ .. 18..

ദൃഷ്ട്വാ തം പരമാത്മാനം കൗസല്യാ വിസ്മയാകുലാ .
ഹർഷാശ്രുപൂർണനയനാ നത്വാ പ്രാഞ്ജലിരബ്രവീത് .. 19..

കൗസല്യോവാച
ദേവദേവ നമസ്തേഽസ്തു ശംഖചക്രഗദാധര .
പരമാത്മാച്യുതോഽനന്തഃ പൂർണസ്ത്വം പുരുഷോത്തമഃ .. 20..

വദന്ത്യഗോചരം വാചാം ബുദ്ധ്യാദീനാമതീന്ദ്രിയം .
ത്വാം വേദവാദിനഃ സത്താമാത്രം ജ്ഞാനൈകവിഗ്രഹം .. 21..

ത്വമേവ മായയാ വിശ്വം സൃജസ്യവസി ഹൻസി ച .
സത്ത്വാദിഗുണസംയുക്തസ്തുര്യ ഏവാമലഃ സദാ .. 22..

കരോഷീവ ന കർതാ ത്വം ഗച്ഛസീവ ന ഗച്ഛസി .
ശൃണോഷി ന ശൃണോഷീവ പശ്യസീവ ന പശ്യസി .. 23..

അപ്രാണോ ഹ്യമനാഃ ശുദ്ധ ഇത്യാദി ശ്രുതിരബ്രവീത് .
സമഃ സർവേഷു ഭൂതേഷു തിഷ്ഠന്നപി ന ലക്ഷ്യസേ .. 24..

അജ്ഞാനധ്വാന്തചിത്താനാം വ്യക്ത ഏവ സുമേധസാം .
ജഠരേ തവ ദൃശ്യന്തേ ബ്രഹ്മാണ്ഡാഃ പരമാണവഃ .. 25..

ത്വം മമോദരസംഭൂത ഇതി ലോകാൻ വിഡംബസേ .
ഭക്തേഷു പാരവശ്യം തേ ദൃഷ്ടം മേഽദ്യ രഘൂത്തമ .. 26..

സംസാരസാഗരേ മഗ്നാ പതിപുത്രധനാദിഷു .
ഭ്രമാമി മായയാ ത്വേദ്യ പാദമൂലമുപാഗതാ .. 27..

ദേവ ത്വദ്രൂപമേതന്മേ സദാ തിഷ്ഠതു മാനസേ .
ആവൃണോതു ന മാം മായാ തവ വിശ്വവിമോഹിനീ .. 28..

ഉപസംഹര വിശ്വാത്മൻ-നദോ രൂപമ/ലൗകികം .
ദർശയസ്വ മഹാനന്ദബാലഭാവം സുകോമലം .
ലലിതാലിംഗനാലാപൈസ്തരിഷ്യാ+മ്യുത്കടം തമഃ .. 29..

ശ്രീഭഗവാനുവാച
യദ്യദിഷ്ടം തവാസ്ത്യംബ തത്തദ്ഭവതു നാന്യഥാ .. 30..

അഹം തു ബ്രഹ്മണാ പൂർവം ഭൂമേർഭാരാപനുത്തയേ .
പ്രാർഥിതോ രാവണം ഹന്തും മാനുഷത്വമുപാഗതഃ .. 31..

ത്വയാ ദശരഥേനാഹം തപസാരാധിതഃ പുരാ .
മത്പുത്രത്വാഭികാങ്ക്ഷിണ്യാ തഥാ കൃതമനിന്ദിതേ .. 32..

രൂപമേതത്ത്വയാ ദൃഷ്ടം പ്രാക്തനം തപസഃ ഫലം .
മദ്ദർശനം വിമോക്ഷായ കല്പതേ ഹ്യന്യദുർലഭം .. 33..

സംവാദമാവയോര്യസ്തു പഠേദ്വാ ശൃണുയാദപി .
സ യാതി മമ സാരൂപ്യം മരണേ മത്സ്മൃതിം ലഭേത് .. 34..

ഇത്യുക്ത്വാ മാതരം രാമോ ബാലോ ഭൂത്വാ രുരോദ ഹ .
ബാലത്വേ/പീന്ദ്രനീലാഭോ വിശാലാക്ഷോ/തിസുന്ദരഃ .. 35..

ബാലാരുണപ്രതീകാശോ ലാലിതാഖിലലോകപഃ .
അഥ രാജാ ദശരഥഃ ശ്രുത്വാ പുത്രോദ്ഭവോത്സവം .
ആനന്ദാർണവമഗ്നോ/സാവായയൗ ഗുരുണാ സഹ .. 36..

രാമം രാജീവപത്രാക്ഷം ദൃഷ്ട്വാ ഹർഷാശ്രുസമ്പ്ലുതഃ .
ഗുരുണാ ജാതകർമാണി കർതവ്യാനി ചകാര സഃ .. 37..

കൈകേയീ ചാഥ ഭരതമസൂത കമലേക്ഷണാ .
സുമിത്രായാം യമൗ ജാതൗ പൂർണേന്ദുസദൃശാനനൗ .. 38..

തദാ ഗ്രാമസഹസ്രാണി ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ മുദാ ദദൗ .
സുവർണാനി ച രത്നാനി വാസാംസി സുരഭീഃ ശുഭാഃ .. 39..

യസ്മിൻ രമന്തേ മുനയോ വിദ്യയാ ജ്ഞാനവിപ്ലവേ .
തം ഗുരുഃ പ്രാഹ രാമേതി രമണാദ്രാമ ഇത്യപി .. 40..

ഭരണാദ്ഭരതോ നാമ ലക്ഷ്മണം ലക്ഷണാന്വിതം .
ശത്രുഘ്നം ശത്രുഹന്താരമേവം ഗുരുരഭാഷത .. 41..

ലക്ഷ്മണോ രാമചന്ദ്രേണ ശത്രുഘ്നോ ഭരതേന ച .
ദ്വന്ദ്വീഭൂയ ചരന്തൌ തൌ പായസാംശാനുസാരതഃ .. 42..

രാമസ്തു ലക്ഷ്മണേനാഥ വിചരൻ ബാലലീലയാ .
രമയാമാസ പിതരൌ ചേഷ്ടിതൈർമുഗ്ധഭാഷിതൈഃ .. 43..

ഭാലേ സ്വർണമയാശ്വത്ഥപർണമുക്താഫലപ്രഭം .
കണ്ഠേ രത്നമണിവ്രാതമധ്യദ്വീപിനഖാഞ്ചിതം .. 44..

കർണയോഃ സ്വർണസമ്പന്നരത്നാർജുനസടാലുകം .
ശിഞ്ജാനമണിമഞ്ജീരകടിസൂത്രാംഗദൈർവൃതം .. 45..

സ്മിതവക്ത്രാല്പദശനമിന്ദ്രനീലമണിപ്രഭം .
അംഗണേ രിംഗമാണം തം തർണകാനനു സർവതഃ .
ദൃഷ്ട്വാ ദശരഥോ രാജാ കൌസല്യാ മുമുദേ തദാ .. 46..

ഭോക്ഷ്യമാണോ ദശരഥോ രാമമേഹീതി ചാസകൃത് .
ആഹ്വയത്യതിഹർഷേണ പ്രേമ്ണാ നായാതി ലീലയാ .. 47..

ആനയേതി ച കൌസല്യാമാഹ സാ സസ്മിതാ സുതം .
ധാവത്യപി ന ശക്നോതി സ്പ്രഷ്ടും യോഗിമനോഗതിം .. 48..

പ്രഹസൻ സ്വയമായാതി കർദമാങ്കിതപാണിനാ .
കിഞ്ചിദ്ഗൃഹീത്വാ കവലം പുനരേവ പലായതേ .. 49..

കൌസല്യാ ജനനീ തസ്യ മാസി മാസി പ്രകുർവതീ .
വായനാനി വിചിത്രാണി സമലങ്കൃത്യ രാഘവം .. 50..

അപൂപാൻ മോദകാൻ കൃത്വാ കർണശഷ്കുലികാസ്തഥാ .
കർണപൂരാൻശ്ച വിവിധാൻ വർഷവൃദ്ധൌ ച വായനം .. 51..

ഗൃഹകൃത്യം തയാ ത്യക്തം തസ്യ ചാപല്യകാരണാത് .
ഏകദാ രഘുനാഥോഽസൌ ഗതോ മാതരമന്തികേ .. 52..

ഭോജനം ദേഹി മേ മാതർന ശ്രുതം കാര്യസക്തയാ .
തതഃ ക്രോധേന ഭാണ്ഡാനി ലഗുഡേനാഹനത്തദാ .. 53..

ശിക്യസ്ഥം പാതയാമാസ ഗവ്യം ച നവനീതകം .
ലക്ഷ്മണായ ദദൗ രാമോ ഭരതായ യഥാക്രമം .. 54..

ശത്രുഘ്നായ ദദൗ പശ്ചാദ്ദധി ദുഗ്ധം തഥൈവ ച .
സൂദേന കഥിതേ മാത്രേ ഹാസ്യം കൃത്വാ പ്രധാവതി .. 55..

ആഗതാം താം വിലോക്യാഥ തതഃ സർവൈഃ പലായിതം .
കൗസല്യാ ധാവമാനാപി പ്രസ്ഖലന്തീ പദേ പദേ .. 56..

രഘുനാഥം കരേ ധൃത്വാ കിഞ്ചിന്നോവാച ഭാമിനീ .
ബാലഭാവം സമാശ്രിത്യ മന്ദം മന്ദം രുരോദ ഹ .. 57..

തേ സർവേ ലാലിതാ മാത്രാ ഗാഢമാലിംഗ്യ യത്നതഃ .
ഏവമാനന്ദസന്ദോഹജഗദാനന്ദകാരകഃ .. 58..

മായാബാലവപുർധൃത്വാ രമയാമാസ ദമ്പതീ .
അഥ കാലേന തേ സർവേ കൗമാരം പ്രതിപേദിരേ .. 59..

ഉപനീതാ വസിഷ്ഠേന സർവവിദ്യാവിശാരദാഃ .
ധനുർവേദേ ച നിരതാഃ സർവശാസ്ത്രാർഥവേദിനഃ .. 60..

ബഭൂവുർജഗതാം നാഥാ ലീലയാ നരരൂപിണഃ .
ലക്ഷ്മണസ്തു സദാ രാമമനുഗച്ഛതി സാദരം .. 61..

സേവ്യസേവകഭാവേന ശത്രുഘ്നോ ഭരതം തഥാ .
രാമശ്ചാപധരോ നിത്യം തൂണീബാണാന്വിതഃ പ്രഭുഃ .. 62..

അശ്വാരൂഢോ വനം യാതി മൃഗയായൈ സലക്ഷ്മണഃ .
ഹത്വാ ദുഷ്ടമൃഗാൻ സർവാൻ പിത്രേ സർവം ന്യവേദയത് .. 63..

പ്രാതരുത്ഥായ സുസ്നാതഃ പിതരാവഭിവാദ്യ ച .
പൗരകാര്യാണി സർവാണി കരോതി വിനയാന്വിതഃ .. 64..

ബന്ധുഭിഃ സഹിതോ നിത്യം ഭുക്ത്വാ മുനിഭിരന്വഹം .
ധർമശാസ്ത്രരഹസ്യാനി ശൃണോതി വ്യാകരോതി ച .. 65..

ഏവം പരാത്മാ മനുജാവതാരോ മനുഷ്യലോകാനനുസൃത്യ സർവം .
ചക്രേഽവികാരീ പരിണാമഹീനോ വിചാര്യമാണേ ന കരോതി കിഞ്ചിത് ..

66..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
ബാലകാണ്ഡേ തൃതീയഃ സർഗഃ .. 3..

ഓം
P.R.IYER 29.4.2024